

Ատարպատական՝ միջդեռ Յոյնք Ատրոպադոնյ կամ՝ Ատրոպադէ կ'անուանին: Հետաքրքրական է նոյնպէս «ի փայտախարան քաղաք», իտարք Փառաքարայն՝ քաղաք: Թարգմանուիլը եւ նմանները:

Այսպէս սպառնցք կարծեմք թէ եւ ոչ փոքրիկ կասկած մը կը թողուն այսուհետեւ, եւ այլ եւս չի կրնար ինչորոյ տակ ձգուիլ այս իրադրութիւնը՝ թէ Հայն իրօք հիշն է յոյն թարգմանութեան: Ասիկայ ալ (սիշնիք ի վերջոյ) ուղղակի ընդդէմ է չափարի կարծեաց, որ յունական թարգմանութեան մէջ ասորի բնագրի հետքեր կ'ուզէ գտնել:

(Մտնելու էլ ունիմ)

ՅԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՉՄԻՆԻՆԻՍ ԵՒ ԱՉՂՈՍԵՐ

(Ընդունիլիս)

Այնչէլոյն մէջ ալ երբեմն երբեմն երեւան եկած են ընկերութիւններ այլեւայլ նպատակներով: ասոնցմէ Աբղորթութեաց Ընկերութիւնը, քաղցրաց ալ ժամանակին ունեւալ եւ աշխոյժ երիտասարդներն, Տրատարական է Հայրենուիք անուէ թերթ մը գրեթէ կէ զար յառաջ, Թերթին նոյրք խոչհոգանութիւններն, լուրջ գիտաբանութիւններն ու շրջակայեց սեռութիւնները մեծ պատիւ կը բերեն խմբագրութեան: Կոթախտարար Տաղիւ երկու տարի տեւած է անոր Տրատարականութիւնը ժամանակին անուսիլ պարագաներուն պատճառաւ: Այնեաց Ընկերութիւնը, նոյնպէս կէս զար յառաջ Տաստատուած: ամբողջ Չմեռ...

1 Արաբ. 628, 12. Pl. § 152. p. 77, 73: Արաբ. էջ 159, 10 «Արաբական» անուշը չի գտնուիլ յունի մէջ:

2 Strab. T. H. 794 (528).

3 Արաբ. 628, 4. Pl. § 152. p. 70.

4 Ի վերջոյ աներջ չէ դառնութիւն մը: Բաւական ասեմ է որ սկսուած է մաղաթթիւն ըստ ինչորոյ մ'ուստարի թէ մեր նախնիք ինչպէս կը ձեռնէին Հայրենիք ասորի: Յոյն թարգմանութիւնն ըստ ուլ բաւական ջոքաւոր կուտան մը կ'ըլլայ այլուստ ջոյցունն Տաստատուութիւնը՝ թէ արդէն Թ. դարուն (որով յառաջ է անուշոյս այլ թարգմանութիւնը) ծածկոթ էր բառի մը վերին ժամիչ շեռտու արդի ստորութիւնը: Գլան զի յոյն բնագրի մէջ Հայրենիք փոխ ասեման բառերու է անուսիլ վերին անիւք միշտ չէմուտ կը ստաննոր: Այսպէս են լատի — Անի, Ասորդ — Արարտի, Ատրապատական — Արաբական, Օսաղաստան — Վաղարշապատ, Չօսու — Սաւշի, Եպարտի — Բաղարշապատ, Մանաչիք — Մանուշարի, Անտան — Աւստի, Ասուէ — Աստի, Եթօսիք — Եթօսի, Մուսի, Նաթան — Նաթան, Թօթայ — Թօթայ, Անու — Անու, Անուրդ է երբեք բացառութիւն յիշել քանիք: որ յունական ձեւից ապագան թեման արժան Համաձայն քրտան են, զոր արժանի Հոնօտոն — Չեթայ, Տունօտոն — Չոսպէթի, Հալտոն — Խոստոն, Եթի — Եթիք, Նօրայիտոն — Նօրայիտան: Ահա ասորի կէս մը աներապիլ քննութեան, որ կ'ընկայ բաժանութեան Համար ոչ սակայն ծառայութիւն մատուցանել:

նոյն վիճակին կրթական հոգն իր վնայ ասուած, եւ զգայի միւս մը տուած է անոր. սակայն 1845ի հրեթն իւր աներիլ աղտոնորմից ասոր կործանումն ալ յառաջ բերած է: Հարցնելք Մեռնիւնը՝ խոսմը մ'աշխոյժ, զարգայցած, Հայուն երիտասարդներէ կազմուլ, Մեռնիւն Հարցնելք անուն թերթ մը Տրատարական է բաւական ասեմ:

Այլ թերթեր մեզ կը սիշնցրեն մտնուորներու կողմանէ Տրատարականներն եւս: Արշալայ Աբղորթութեաց, աղգային է բաւականութեան թերթ մը, բոստան տարի անէլ շարունակուած է Տրատարական խմբագրութեան Գուկաս Ազա Պալթագրեանի: Ասոր մեռնելէ ետքն՝ հետզհետէ թերթին խմբագրութիւնը ասեման են: Արարիս Պալթագրեան, Հարպարտ Սաւալանեան եւ Նշան Վիրապ Էֆենտիները, միւնչեւ որ Եարութիւն Սփանեան Բարիկէ զաւանուլ՝ գոթախոսել իւն կ'ունենայ թերթին Տրատարականութիւնը շարունակելու. եւ թէ եւ անէլ եւս աշխոջուած զգրութիւն մը կու տայ, սակայն միւս կողմանէ իւր եւ թերթին ստոր վարձանք կը պարտասէ: Չորս տարի է որ խափանուած է այն օրհնեալ ձեռներու միջնայ, սպա թէ ոչ՝ ի վաղուց բարեբախտութիւն պիտի ունենար Չմեռնոյ յայ երիտասարդութիւնն անոր ասպէն յարեւանի կատարել՝ Համարիլ խմբագրի մը նախագահութեան ներքեւ: Իրաջիլ քրական եւ ուսումնական հանդէս մ'իկաւծ է եւ բաւական ասեմ շարունակուած՝ Գրիգոր Ի.Փ. Չիլիկերեանի խմբագրութեան: Արդի Աբղորթութեան ձեռնոյց հանդէս մը՝ 1850ի միջնոյք քանի մը տարի ըլլա ասեմ է Եարութիւն Տեւեռնի խմբագրութեան: Անէլ կարծես կ'անցի ունեցած են՝ Գարան Հայտարարի, Թեթիկոնորս եւ Իրտանու, որոնք 1860է ետեւ հետզհետէ երեւան եկած են: Արշալայ Աբղորթութեան ետքն՝ ամենէն երկարակեց թերթը կը լինի՝ Արեւիկան Մամալ ամբարից հանդէսը, որ կը Տրատարական 1870էն ի վեր Մատթեոս Ի.Փ. Մամալեանի խմբագրութեանը. զգոթախարար սա եւս քանի մը տարի է վեր այլեւայլ նկատուածներու կը ծառայէ՝ մուսուլայ խմբագրական սրբապան պարտաբանութիւնները. եւ վերջերս քանի ժամոթ բարեբալցին Տրամանու խափանուելէն ետեւ՝ կը սկսի շարունակուիլ: Ասոնցմէ զամ լեղաբան աղգայիններ օտար լեղաբան թերթեր մը Տրատարական են: Ինչպէս անուն տաւ կերեն լրագրող քանի մը տարի շարունակուած է Տրատարական Գեորգ Ի.Փ. Պալթագրեանի խմբագրութեանը: Բաւան տարի է վեր կը Տրատարական Ի.Փ. Ռեֆորմ անուն Փրանսիական թերթ մը՝ Մեռնիւն Ի.Փ. Սոկանեանի խմբագրութեանը:

Սակայն խմբագրական սուղարդէն անէլ բուսն է անուր մը կը անմուր միշտ՝ այլեւայլ գրեանի Տրատարականութեան մէջ: Արդէն 1762 թուականին ի Զմիւռնիս տրուած է աւստրիան անուշը՝ Եղնիկ Ընդդէմ աղտոյց զիջող: Դարտու սկիզբ Տեր Թոլհան Վանսուղեցու՝ Սոկեթարը Գ.՝ Սոկեթականը, եւ այլ գործեր՝ բարեթ մոլայ ս զարգարու լեղաբան մեծ ասեմ կը զգաւեն յայ տարաբանութեանց մէջ: Ապա կը սիշնուին՝ «Հեգարանի», «Ես...

րեկի՝ «Ազալայի» եւ «Իսթանի» հրատարակութիւնները, «Հապոր եւ մէկ գիրքերեան», թարգմանութեամբ Գարուստի Տեռեանն նոր գրարդաւի մը կը սկսի հայ գրականութեան մէջ, եւ որչա՛ր կը բնայ վեպերու թարգմանութեանց 1850ի միջոցներուն: Բայց միեւնոյն ասեմ աւելի ուշագրութիւն կը գրաւեն եւ իրաւամբ կարեւորութիւն կը ստանան Սեփեան Էֆ. Ռոկնեանի հրատարակութիւնները, որով այս աղանդաւոր գրագետն ազգի աշխարհարարի զարգացման կը նպաստէ. եւ Բարիքի մէջ իւր խմբագրած Աբե-իւլ եւ Աբե-սամաթ թերթերովն ազգին զազգիական նոր զաղափարներ մուծանելով իւր հայրենեաց մէջ, զազգափարներու մեծ յեղաշրջում մը յառաջ կը բերէ հոն՝ շնորհիւ իւր սպառ զբնին, որ անխորտէր իրեն պաշտողներ ու հնարքներ միայն կը պատրաստէ, մասնաւոր ժամանակին Ջփուռնիոյ հայ երիտասարդութեան մէջ: «Քափուական Էրէի» թարգմանութեան ալ կը ձեռնարկէ Սեփեան Էֆ. Ռոկնեան, բայց առավել հատորէն վերջ կանգ կ'առնու: Սակայն ամենէն աւելի Անճըրանոց Տիւմայի՝ Մանթէ-Բրիտիոյ ընդարձակ վեպն՝ հայ ժողովեան մէջ վեպերու ճաշակը կը զգու՛նէ երբ Յարութեան Էֆ. Տեռեանն անոր թարգմանութեան կը ձեռնարկէ, եւ մինչնայն միջոցին կը քաջաչելորէի նոր նոր վեպերու թարգմանութեանց եւս իւր նիւթական սակեղութիւնը նուիրել: Աստ այն ասեմ վեպերու սեպտասարգի մը կը սկսի: Մատթէուս Էֆ. Մամուրեան՝ «Գազանիք Փարեզու», «Երէք Հրացանակիրը», «Պարժուր Գերբուն», «Մեծեանը», «Վերթեր», «Իվանի», եւ այլն եւ այլն կը թարգմանէ: Գրիգոր Էֆ. Չիլինիբեան՝ «Քուռաւներ», «Օրիորդ Լազնեզէն», եւ այլն: Գրիգոր Էֆ. Մեծեան՝ «Փարիզ Սեփեան», Մերտուլ Էֆ. Սուպարան՝ «Նոր-Տա՛մ սը Բարբի» եւ այլն եւ այլն: Տեղն է ըսել՝ թէ ազգային տեսակետով երեւոյ ամէն անպատեհութիւններով մեկտեղ՝ այս վիպական թարգմանութիւններու աշխարհարար լեզուն ձեռնացնելու եւ զայն աւելի կանխաւորելու ծառայած են գրեւորարարը: Թեեւ միեւնոյն միջոցին զազգափարներու մէջ մասամբ յառաջ բերած են առաջագրած յեղաշրջումը, բայց անուրանալի է թէ ինաստասիրական զաղափարներ այնքան զիւրազգիանց չեն արժեքին մէջ, որքան թէթեւամտութիւնն եւ անտի բարք: Վիպական թարգմանութեանց զլսարար մէկ օգուտն ալ եղած է ընթերցանութեան ճաշակի արժարծումը, սակայն անշուշտ շատ աւելի օգտակար կ'ըլլային ազգին այս գործերեւոյ ուժերը՝ եթէ նոյն իսկ ազգային կեանքն քաղաքը բարոյական ու պատմական Տեղեւանութիւններ հրատարակէին: Մատթէուս Էֆ. Մամուրեան՝ «Հայկական նամակներն», «Տեղեւանութիւն է, մասնաւոր՝ Մագրիկական նամակներն», զոր իւր զլուխ-գործոցն կը համարին իւրայնիւր: Ասիկա գրքերն ազգային վիպական եւ պատմական գործն է, սակայն այն պատմութիւններէն միայն քաղաքն, զոր տպւոյ մ'իւր գործողական առկայ տարբերութեան մէջ կ'ուսանի: Դշման է՛ք: Միջոցներն «Տօրան» վիպատմութիւնն է տեղական կեանքէ քաղաքն: «Մեռէօրան» պարբերական հրատար-

ակութիւնն է սակաւակեաց, ի մասնաւորի Գրիգոր Էֆ. Մեծեանի եւ Մեծարայ Էֆ. Ղուպարեանի գրքէն ելած: Կը պարսկափէ մեծագոյն մասամբ պատմական տեսութիւններ եւ ինաստասիրական գրաւածներու թարգմանութիւնները:

Այս համառոտ ծանօթութիւններէն անհայտնի կ'երեւի թէ այն օրէն ի վեր, որ Հայ ազգին մէջ գրականութեան սկսած է վերադառնիլ ծանոթի՛լ՝ Ջփուռնիոյ Հայք եւս անսարքեր չէին գտնուած, եւ ամէն ժամանակ ունեցած են ազգադարձ տանձինք, ճարտար գրիչներ, անխնջ թարգմանիչներ, որոնք նոյնպէս մտում ասուած են մի եւ նոյն գրական շարժման. եւ այս մղումն եղած է ոչ միայն գրական հրատարակութիւններով, որոնցմէ նշանաւորներն համառօթեա յիշեցնիր, այլ եւ թարգմանիչ տպագրանքով: Այսպիսի վայր է, ուր Հայք պիշարի սակաւութիւնն, գրքերէ երկու զարե վեր չէ եղած ժամանակ մը, որ հայ տպարան մը գոյութիւն չունէր: Ինչպէս բանիք Ենչիւր հրատարակութիւնն 1762էն մեզ ցոյց կու տայ զայն: Գարուս սկիզբը Մերտուլեան վարժարանի տպարանը կը յիշուի: Տպագրեւան կու գան բողբոջական միտնորներու հայ տպարանները, որոնք իւրաքանչիւրը հազիւ քանի մը անշան արտադրութիւններ կ'ուսնենան: Երկերորդ պիշարի իրեւնիքն եւ այլ շատ աւելի երկրորդական գործերու նման: Արշալայ Աբրաբեանի տպարանը թերթին հետ կը սկսի եւ անոր հետ ալ կը վիպուի: Նոյն ժամանակ կ'ուսնեաց Հոյրէն-Կէ լրագրոյ տպարանն: Էտա աւելի փոքրուն եւ արհիւնասար գործերու մը կը լինի՝ «Տեռեանեան տպարանը», որ գրքերէ քառասունմասը հասակին մէջ տակաւին կը շարունակէ ի յոյս ածել՝ ոչ միայն տեղայն այլ եւ օտար եւ Տեռաքանի տեղերէն ս.ուսնեանակեաց եւ գրագէտներու ամեն տեսակ աշխատութիւնները: «Մեծեան տպարանը» նորագոյն հաստատութիւնն է, հազիւ քանի մը տարի գոյութիւն կ'ունենայ եւ տեղէ կու տայ՝ «Մամուրեան տպարանը», որ աստը տարիէ վեր առաջին աւելի գործած դեր կը կատարէ: Այլ ամենէն կատարելագործեալը՝ «Թաթիկեան տպարանն» է, որ իրեն յատուկ ճարտարութեան միացնելով ամէն լեզուն տարեկան հարուստ հաւաքածոյ մը, արագատիպ մամուլ եւ այլ գործերով՝ ամբողջ քաղաքին մէջ շատ տարբերակ վեր մի միայն յետադրոյն կիցներ թողած է իւր ետե՛մ թէ տպագրութեանն է թէ վիճամուրթեան արուեստներու մէջ:

Ինչ որ պատմողները ցարժ: Ջփուռնիոյ ազգայնոց լոկ հանրական յառաջագրութիւնը կը ցուցընէ. թէ եւս առանց անհասականի՝ հանրականն ալ չէ կենար գոյութիւն ունենալ: Տեսնելը այժմ մասնաւորաց յառաջագրութիւններն, որոնք նոյնպէս հակոյական են եւ պատուարքեր այս կոնիքի, եթէ կարելի է այդպէս բու՛լ խօսի համար:

Անհասական յառաջագրութեան մասին ի՞նչ կը տեսնենք: — Թէ հին եւ թէ նոր՝ ամէն ժամանակի մէջ ազգայնիկ եւ մեծամունտ անձինք պակաս չեն եղած երբեք. անձինք՝ որոնք կառուցու մայրք մեծ կ'ուզէին անտեղան իստականարութեան առջեւ, կամ՝ իրենց վտառհեղութիւնն եւ հաստատութեանն, եւ կամ՝ արթնութեանը

չորհի, եւ իրենց այս ազգեցութեան միջցաւ ժամանակին պէպէս շինութի իրեներէն եւ խառնակութի իրեներէն անմաս պատաստ եւ ամբողջ հայ հասարակութիւնը՝ միշտ լուսադէպ յորտեղութի հետը աստեղով անկարելի կառավարութեան հնար, եւ իւր հանդարտութեանը ու ծանրաբարդութեանը՝ պտղաւեղի զիբը ընդունելով անոր աստիճանը Այս ազգեցութեան մասին գաղափար մը սոյն թերեւս այն ասակորէն բացատրութիւնը, որ ընդհանրապէս իր գործածուի այս ինչին պատճառ, այն ինչին նահաջոր համար՝ թէ՛ ժամանակակալութեան մարդ կ'առնուր ։ Անշուշտ ամեն պատմութիւններէ աւելի ճարտարախօս են այս կարգի բացատրութիւնները ։

Այժմ հասած ենք այնպիսի ժամանակի մը, որ այլևայլ բարեմաստեմութիւններ որպիսի ալ արժեք ունենան, իր նստմանս գրամի տալիս, յարմար է ամեն ոյժ ։ Բարեբախտաբար այս կերպ ըմբռնելով նաեւ ժամանակի՝ անզգեցիկ չէ Հայր, որ համեմատաբար ամեն հասարակութիւններէ աւելի մեծատուններ ունի իւր մէջ ։ Հայոց հարուստութեան միակ ազդեւրն իրենց նստակալան ձիւրն, այն է վաճառականութիւնն եղած է, եւ այս ի միտցոյ ճաղիկէն Զմիւռնիոյ ազգայնոց մէջ, որոնք առեւտրական ընդարձակ յարաբերութիւններ ունեցեր են ոչ միայն Պարսկաստանի հետ ։ Աստի ցամաքի ծամբով մետաքս բերելու առն զերը, այլ եւ հեղեղահեղ Անգղիոյ միջին, Թրիեստի եւ վերջապէս Մանչեսթրի հետ ։ Աստեմութիւնը իր պատմութիւնը զարուհե յառաջ Ամուրեթոսի հետ առեւտրով զբաղող առաջ քահանայ մը կիրակի որ մը պատարագ մաստայնակէ վերջ՝ երբ կ'իմաստայ թէ այն քաղաքին մեկնող վաճառարքը առաքատանաւ մէջ՝ որս մէջ իւր մեծ պատանակ պարտքը կար, ընկճեր է, յանարծառահ կը լինի ։

Թրիեստի հետ յարաբերութեան ունեցող սարիչ հայ վաճառականի մը ծանօտի ալ հետեւեալ ծիծաղալարով գէպը իր պատմութիւնը Այս վաճառականը ժամանակակից իր Երեւն Նախկինին, որով թէ՛ ցամաքի եւ թէ՛ ծովու վրայ թէ՛ նամի բանակներու եւ նաւասարքերու տուած հարուածներուն ստորադր մինչեւ սրեւեակի իր հաներէ ։ Եւ ահա մեծ աշխարհակալին ամենէն անհանդարտ միջոցներուն լուր կը տարածուի Զմիւռնիոյ մէջ՝ թէ նա մինչնայն վաճառականին Թրիեստի համար բաժնար բեռնասրած առաքատանաւ ալ զարկեր է ։ —

« Այ՛, կ'ըտ վաճառականը պարզմութեամբ եւ երկար շեշտով մը, ոչ, այլ չէ կրնար ընէն, որովհետեւ ան հրացայտի ի բռնին զիջեց ։ »

Կերեւի թէ բացառներէ, մայրաքաղաքներէ եւ ահագոյն աշխարհներէ կարեւորագոյն եր հայ վաճառականին բամբակները կրող շատքը, որ ասկայն անմաս կը հասնի Թրիեստի նաւահանգիստը, եւ հետեւաբար Նախկինը Նախարարի եւս հրացանի հարուածներէ զեծն կը մնայ, որ ի վերջոյ Սէնթ-Սթիւէնի գառնուելիները բամբակ ։

Թրիեստ եղած է գառու սկիզբը Զմիւռնիոյ հայ վաճառականներու յարաբերութեան զիջաւոր տեղին, ուր բարեխիշտակ Պետրոս Աջա Երեսու-

ճեան, ազգասեր, մեծահոգի, բարեւեր, ընտիր եւ ազնիւ անձն երկար առնն մնացած է իրենց պատանան եւ խորհրդակալ, մեծարեւ հայր, միանշան մոյն Չասակի, Եննիզեան եւ այլն հանդիսաւոր օրեր հիւրընկալելով իւր ասուր ըսող Թրիեստանով Հայերն, եւ զանոնք ալ նա հրաւիրելով՝ ասոր երկիր մը մէջ հարմարեցնելու համար անոց ։ Կանչեալ չէ սք Զմիւռնացի ազգայնոց նորագոյն վաճառանոցն է, 30 — 32 տարի յառաջ առաջին անգամ Զմիւռնացի կապապետ Ալա Երեքեան Թրիեստէն հնն անցած է ։ « Պ, Պապոց վաճառատունը հաստատած է ։ Բիշեպոն հետեւած են իրեն Յովհաննէս Էփ. Սպարթապեան, որ ամենէն մեծ յաջողութիւնը գտած է հնն, եւ հետագեան սրբիշներ ։ Բայց Զմիւռնացի հայ վաճառականներու զբաղումը լիկ եւրոպական ձեւադարձներու ներածումը չէ, թէեւ այս միջոց իր կազմէ իրենց զիջաւոր հարուստութեան ազդերը, այլ եւ մետաքսեղինաց տարբար, երկվամբվաճառութիւն, այլեւայլ օտեղական բերքերու ցամաքի կողմէն ներածութիւնն են այլն ։ Մետաքսեղինաց առեւտրան հին եւ Զմիւռնացի Հայոց մէջ, եւ այժմ՝ բայրովին զարգում, թէ՛ եւ զարուս սկիզբը կը զբաղէին տակաւին անով եւ բաւական ալ կ'օգտուէին, ինչպէս հինգ վից Երբիզեան երբօրորիները, գրեթէ ամէնքն ալ կ'ամառահոյր, Հայէպի եւ այլն մետաքսեղիններ վաճառող, կ'ընկերանան եւ շէշ աստի մէջ պատկանելի հարուստութեան մը կը զիջեն ։ Բերքերու ներածութեան ամեն ժամանակ իրենց զիջաւոր զբաղումն եղած է ։ Գառուս կիսուն Բայրուացի Մէլքսն եւ իրաւատուր Երասք Զմիւռնիոյ զիջաւոր ներածողներն իր լինին, իսկ « Իսպայեան » վաճառատունը կեբ զարե վեր կը մնայ ահագոր ներածիչ մը հրապարակի վրայ ։ Երկվամբվաճառութիւնը նորագոյնն է եւ « Պալեօցեան » վաճառատուն միայն յատուկ ։

Ինչ որ այլ ըլլայ վաճառականութեան այս եւ որիչ այլեւայլ միջոցներ մէջ Զմիւռնացի Հայոսն բրած յառաջադիմութեան իրեններն հիմապի են, եւ յառաջադիմութեան կենդանի կ'ընդունեն են հայական պաճառատաններ, որոնք կանգուն կը կենան այսօր, եւ որոնց բարեբաններն իր յաշխակութեան նշանակ իւր մէջը կը կրէ ։ Սպայեան՝ « Սպարթապեան » վաճառատունն՝ անվերջ իր յանդիմութեան եւ յարածուն յառաջադիմարութեան սրկարու է « Իսպայեան » զբաղմունքութեան եւ վառահեղութեան, « Պալեօցեան » հաստատութեամբ եւս եւ յարածունութեան, « Արապեան » ճարտարահարգիւթեան, « Պաղարքեան » սիլուսեբախտարութեան, « Գոյուսման » ժուգկալութեան, « Սիլիկարեան » անկրուն աշխատութեան, եւ այլն եւ այլն ։ Չենք յիշեր երկրորդական երբօրական հարուստ վաճառատաններ, որոնք իրենց զբաղմունքն մէջ յառաջադիմելու միայն հետեւան են ։

(Էրարունիկէն)

Թ. ՅԵՐՄԱԿԻԱՆ

